

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2696/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Шекуларац, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3800/22 од 17.11.2022. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3800/22 од 17.11.2022. године у преиначујућем делу (други и трећи став изреке).

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3044/20 од 19.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор тужене да тај суд није надлежан да поступа по постављеном тужбеном захтеву. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да исплати тужиоцу на име накнаде штете за период од јануара 2017. године закључно са августом 2019. године појединачне новачне износе са законском затезном каматом почев од 21.-ог у наредном месецу за претходни месец као датума доспећа до исплате, како је ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 85.634,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3800/22 од 17.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење из става првог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3044/20 од 19.10.2021. године. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у ставу другом изреке и у погледу одлуке о трошковима поступка из става трећег изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете због неисплаћене зараде за период од јануара 2017. године закључно са августом 2019. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и износ од 85.634,00 динар на име накнаде

трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног и процесног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду био запослен у ВП на формацијском месту ... са радним временом од 40 часова недељно. Решењем послодавца од 08.08.2019. године тужиоцу је признато право на скраћено радно време у трајању од 5 сати недељно и одређено је да ће тужилац скраћено радно време користити понедељком и петком тако што ће му тим данима радно време трајати од 7-12,30 часова, а у случају потребе службе скраћено радно време ће користи другог дана у току недеље, по одлуци командира ВП. Наведено решење донето је на основу Уредбе о радном времену, одморима и одсуствима професионалних војних лица, која је објављена у „Службеном гласнику РС“ бр. 107 од 29.12.2016. године, а ступила је на снагу 06.01.2017. године. У периоду од ступања Уредбе на снагу до доношења решења којим је тужиоцу признато право на скраћено радно време, тужилац је радио пуно радно време и на основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област утврђено је да је тужилац у том периоду остварио укупно 385 сати прековременог рада и да припадајућа увећана зарада износи укупно 200.845,19 динара са припадајућом каматом. Тужилац није подносио захтев туженој за исплату накнаде за прековремени рад.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби Закона о Војсци Србије и Уредбе о радном времену, одморима и одсуствима професионалних војних лица, усвојио тужбени захтев и обавезао тужену на исплату тражених новчаних износа на име увећане зараде за прековремени рад тужиоца у спорном периоду у износима утврђеним налазом и мишљењем судског вештака. Становиште првостепеног суда је и да је тужена причинила штету тужиоцу јер му право на скраћено радно време није признала почев од 06.01.2017. године као дана ступања на снагу наведене Уредбе која то право предвиђа, већ тек доношењем појединачног решења 08.08.2019. године, због чега је нашао да постоји њена одговорност у смислу члана 172. Закона о облигационим односима и члана 164. Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, са образложењем да се на тужиоца као професионалног војника примењује Закон о Војсци Србије, који у члану 141. прописује начин остваривања појединачних права у управним стварима. Како се заштита права која је тражена у овом поступку остварује у

управном поступку и даље кроз судску контролу законитости коначних управних аката у управном спору, а тужилац није доказао да је покушао да оствари своја права на овај начин, по мишљењу другостепеног суда нема незаконитог и неправилног рада (поступања) тужене као државног органа у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Поднетом тужбом тражена је накнада штете због неисплаћене увећане зараде за прековремени рад у висини утврђеној вештачењем, а због чињенице да је тужена признала тужиоцу право на скраћено радно време тек решењем од 08.08.2019. године, иако је Уредба којом је професионалним војним лицима ово право признато ступила на снагу још 06.01.2017. године, па је према наводима тужбе у спорном периоду тужилац радећи пуно радно време од 40 часова недељно уствари радио прековремено пет сати недељно.

Према одредбама чланова 141. и 142. Закон о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07 ... 94/19) о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из наведених законских и подзаконских одредби следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права - утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова - немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

С`тога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем

надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Из наведених разлога, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права, због чега је Врховни суд применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**